

BALADA PER A UN NOI DE CABELLS LLARGS

Josep Maria Ripoll

ARTICLE PUBLICAT A L'AVUI EL 7 DE DESEMBRE DE 2005

Els meus morts, que ja em comencen a semblar nombrosos, es poden dividir en tres categories: els familiars, els amics i els noms mítics.

Ara que s'ha mort Jordi Mesalles, director de teatre, als cinquanta-dos anys, m'adono que pertany una mica a totes tres: érem cosins segons, el vaig considerar un amic les poques vegades que vam xerrar una bona estona i no deixava de tenir per a mi un cert component mític, creador interessant com era i representant de la generació que jo llegia quan, d'adolescent, em comprava revistes radicals.

El primer cop que, en efecte, vaig veure imprès el seu nom va ser com a autor d'un article titulat «Reivindicació de la fiesta», a les pàgines d'*El Viejo Topo* dels anys setanta. No el vaig entendre, cosa que em passava sovint amb aquella revista que en part m'atreia precisament per això, com si l'intent, de vegades va, de desxifrar-la em fes sentir adult. Punt de confluència de l'extrema esquerra i de la contracultura de l'època, allà hi escrivia algun personatge per a mi mític, com Claudi Montaña, que se suïcidà l'any 1977 als vint-i-nou anys. Pel que feia a aquell tal Jordi Mesalles, va ser el meu pare qui em va informar que era un parent nostre, a qui no coneixíem personalment, i que es dedicava al teatre.

Uns quants anys més tard, amb ell va arribar l'escàndol: es va estrenar l'obra *Els Beatles contra els Rolling Stones*, amb el bell subtítol *La balada dels nois dels cabells llargs*, escrita i dirigida per Mesalles —amb l'ajuda de Miquel Casamayor— que contenia paraules inacceptables per a la recentment estrenada Conselleria de Cultura de la Generalitat. Després d'una polèmica al Parlament, es va estrenar tal com s'havia escrit. La vaig anar a veure amb el meu pare, tots dos amb la lògica curiositat per veure què feia el nostre polèmic parent encara inconnegut; i l'obra, a l'entorn de la generació que va créixer amb el rock dels anys seixanta, ens va agradar. Al final, un dels protagonistes moria, jove encara, víctima de les drogues, i a continuació se sentia «In my life», una de les cançons més emotives dels Beatles, que s'acaba amb les paraules «In my life, I'll love you more». El meu pare va dedicar a l'obra un article entusiasta al *Diari de Sabadell*, jo en vaig escriure un altre no pas pensat per publicar-lo enlloc, i vam decidir enviar-los a Mesalles. Al cap de poc, va venir a parlar a l'Autònoma, on jo estudiava. A la sortida, m'hi vaig presentar i se'm va treure de la butxaca la carta de resposta, agraïda i afectuosa, que pensava enviar-nos. Alt, bonhomiós, il·lusionat i amb els mateixos cabells llargs que els seus protagonistes, em va semblar cordial, obert i natural. El vaig tornar a veure a l'Autònoma una altra vegada que va venir a fer una carregada del muntatge *El despertar de la primavera* de Flotats. Vaig reconèixer unes

paraules que va citar d'un vell article d'Alberto Cardín —futura víctima de la sida a principi dels anys noranta— a *El Viejo Topo*. Però hi vaig poder xerrar més un dia que els meus pares el van convidar a casa: li vaig dir que jo havia tingut el Claudi Montaña als cels, i em va contestar, irònic, «ja hi és, als cels», i cordial com sempre va ironitzar sobre els seus articles d'altres èpoques que no s'enteniën. Ens trobàvem en uns moments més escèptics i realistes que aquells que Mesalles retratava a la seva obra. Recordo que va defensar cineastes com Mankiewicz, que establien lligams entre teatre i cinema.

Vaig anar seguint els seus muntatges (*La senyora de Sade*, de Mishima; dos Becketts: *Tot esperant Godot* i *Fi de partida*; un Sagarra: *La filla del carmesí...*), però la meua vida de pare de família i el seu allunyament involuntari dels escenaris barcelonins van anar fent que en veiés cada vegada menys espectacles. Me'l vaig trobar, afectuós com sempre, a la Filmoteca en un cycle dedicat a Fellini, passejant una tarda per l'Eixample, sopant una nit a l'antic restaurant Egipte i assistint al Palau de la Música a una estrena del nostre amic comú Benet Casablanca. Segons els casos, duia els cabells més o menys llargs, retallats o recollits, però sempre lluïa un somriure ampli, mai forçat. La vegada que hi vaig parlar més va ser l'ultima que l'hauria de veure: en una festa familiar en la qual vam estar xerrant tot el matí i part de la tarda. Aquell dia, que vam estar plegats unes quantes hores, em va defensar David Mamet, es va ficar amb la política de la Generalitat convergent, em va elogiar Max Ophüls i em va convidar que l'anés a veure sempre que volgués, si em calia, per exemple, alguna de les moltes pel·lícules de la seva filmoteca particular per passar-la als meus alumnes.

Jordi Mesalles.

No ho vaig fer. Un pudor potser excessiu, la feina, la vida quotidiana mateixa i, sobretot, la falta d'excuses concretes per fer-li un truc m'ho impedirien; tenia el seu telèfon i la seva adreça gelosament guardats: pensava que sempre el tindria a l'abast. Li vaig veure, això sí, un muntatge excellent de *Després de l'assaig*, d'Ingmar Bergman, que, per l'autor triat, significava un sobri homenatge conjunt a les aficions paral·leles de Mesalles pel teatre i pel cinema.

Brutal, l'asèptica prosa periodística del dijous 10 de novembre m'informa de la seva mort sobtada als cinquanta-dos anys. M'empipo. Potser m'empipo amb mi mateix per no haver-lo anat a veure; però m'empipo més amb la vida mateixa, que mata inexorablement i a edats inopinades. No hi ha dret. Com Claudi Montaña, com Alberto Cardín i com d'altres que jo llegia a *El Viejo Topo*, Jordi Mesalles pertanyia a una generació tan utòpica d'una banda com tràgicament delmada per l'altra. Ell, però, mort d'un atac de cor, no sembla pas haver buscat, com d'altres, l'autodestrucció. Un article de Joan Ollé a *El País* ens el presenta com un nen gran, un dissident i un marginat del teatre català. Ollé també diu que no sabia nedar, ni conduir, ni navegar per Internet, cosa que me'l fa encara més simpàtic. Jordi Mesalles, que com tants altres creadors no sabia fer coses considerades bàsiques perquè en feia tan bé d'altres de poc practiques, va ser un apassionat, va estimar, va crear, es va arriscar i, sens dubte, va viure intensament. No hi ha dret que sempre hagi de semblar que això s'ha de pagar amb la vida.

Fins sempre més, Jordi, a qui no vaig conèixer prou, barreja de parent, amic i mite. *In my life, I'll love you more.*